

РЕШЕНИЕ

№ 9503

гр. София, 21.06.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XI КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 17.05.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Веселина Женаварова

ЧЛЕНОВЕ: Георги Тафров

Людмила Коева

при участието на секретаря Милена Чунчева и при участието на прокурора Първолета Станчева, като разгледа дело номер **1702** по описа за **2024** година докладвано от съдия Людмила Коева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 285, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/ във връзка с чл. 208 и сл. от Административно-процесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по касационна жаба от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, подадена чрез юриск.М., срещу Решение №7646/07.12.2023г. по адм.д.№4472/2023г. по описа на Административен съд София-град, в частта му, с която е осъдена Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", на основание чл.284 от ЗИНЗС във вр. с чл.1, ал.1 от ЗОДОВ да заплати на Я. К. В., ЕГН: [ЕГН], сума в размер на 3000 (три хиляди) лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от преживяно унижително и недостойно отношение, вследствие нарушения на чл.3 от ЗИНЗС за периодите от 12.05.2018 г. до 14.07.2020 г., от 25.09.2020 г. до 21.07.2022 г., от 20.08.2022 г. до 07.12.2022 г.и от 17.01.2023 г. до 12.05.2023 г. по време на престоя му в Централен софийски затвор в [населено място], ведно със законната лихва, считано от 12.05.2023г. до окончателното изплащане, както и разноски в размер на 440 лв.

Според касатора, в решението си първата инстанция е стигнала до погрешни правни изводи, тъй като не е съобразила действителната фактическа обстановка, установените по делото обстоятелства, както и обективната истина, които са от съществено значение за решаване на правния спор. Счита, че не са налице обстоятелствата, установени в ал. 2 на чл. 3 от ЗИНЗС, поради което и не следва да

се приема за доказан факта на претърпените неимуществени вреди. В тази връзка сочи, че не е налице бездействие на служители от затворническата администрация на Затвора [населено място] по повод задължението им за предприемане на активни действия за борба с паразитите, тъй като по делото са приложени по протоколи от обработка, представляващи официални свидетелстващи документи по смисъла на чл. 179 от ГПК, съставени от длъжностни лица в кръга на правомощията им. Счита, че не са установени действия или бездействия от страна на Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“, които да са в причинно-следствена връзка с твърдените от задържаното лице неимуществени вреди - произтичащи от противоправни действия и бездействия на служители на ГДИН. Счита, че задължение на претендиращия обезщетение е да докаже настъпилите неимуществени вреди, както и причинната връзка между тях и твърдените нарушения. Оспорва се и размерът на присъденото обезщетение. Претендират се разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Постъпила е и касационна жалба от Я. К. В., чрез пълномощник адв. И. Ю., срещу същото решение, в частта, с която е отхвърлен като неоснователен предявения от касатора иск за обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в болки, неприятни изживявания и унижение в размера над 3 000 лева, претърпени вследствие на незаконосъобразното бездействие на служители на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за периодите от 12.05.2018 г. до 14.07.2020 г., от 25.09.2020 г. до 21.07.2022 г., от 20.08.2022 г. до 07.12.2022 г. и от 17.01.2023 г. до 12.05.2023 г. Обосновават се съображения за неправилност на решението, като постановено в нарушение на материалния закон - касационно основание по чл. 209 т. 3 от АПК. Твърди, че първоинстанционният съд не е приложил установената в чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС презумпция, въз основа на установените по делото факти, като е игнорирал част от доказателствата и не е обсъдил свидетелските показания. Моли съда, да постанови съдебен акт, с който да отмени обжалваното решение и постанови ново по съществото на правния спор, с което да уважи предявените иски претенции в пълен размер. Претендира разноски.

Отговорът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез процесуалния си представител, изразява писмено становище за неоснователност на касационната жалба.

Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище за неоснователност на касационните жалби и правилност на първоинстанционното решение.

Административен съд София – град, XI-ти касационен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди наведените касационни основания и тези по чл. 218, ал. 2 от АПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационните жалби са ДОПУСТИМИ, като подадени от легитимирано лице, в срока по чл. 211, ал.1 от АПК, срещу съдебен акт, който подлежи на касационен контрол.

Настоящият съдебен състав, след като се запозна с доказателствата по делото, прецени доводите на страните и съобрази валидността, допустимостта и правилността на обжалвания съдебен акт, намира касационните жалби за НЕОСНОВАТЕЛНИ по следните съображения:

Съобразно чл. 218 от АПК касационната инстанция дължи произнасяне само относно наведените в жалбата касационни оплаквания, като следи служебно за валидността, допустимостта и съответствието на решението с материалния закон.

Решението е валидно и допустимо.

С решение №7646/07.12.2023г. по адм.д.№4472/2023г. по описа на Административен съд София-град в производство по Глава единадесета от АПК във връзка с чл. 284 и сл. от ЗИНЗС, е частично уважен предявеният от Я. К. В. иск за обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се във физическо и психическо страдание, значителен дискомфорт, накърняване на човешкото достойнство и притеснения, нарушен сън, в размер на 3 000 лева, претърпени вследствие на незаконосъобразното бездействие на служители на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за престоя му в Софийски централен затвор в периодите от 12.05.2018 г. до 14.07.2020 г., от 25.09.2020 г. до 21.07.2022 г., от 20.08.2022 г. до 07.12.2022 г. и от 17.01.2023 г. до 12.05.2023 г.

Настоящият състав изцяло кредитира събраните в хода на първоинстанционното производство писмени доказателства, доколкото същите са логични, последователни и непротиворечиви. По делото не са събрани доказателства, които да оборват установената фактическа обстановка. Такива не бяха представени и в касационното производство.

В хода на производството пред първоинстанционния съд правилно са установени относимите факти и обстоятелства, поради което касационната инстанция не намира за необходимо да ги приповтаря. Въз основа на тях от правна страна са обосновани подробни мотиви, като са обсъдени националните разпоредби в светлината на европейското право, които мотиви изцяло се споделят от настоящия касационен състав.

Текстът на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС въвежда отговорност на държавата конкретно към изтърпяващите наказание "лишаване от свобода" и задържаните с мярка за неотклонение "задържане под стража" лица за вредите, които те търпят в резултат на нарушение на забраната по чл. 3 от същия закон - да не бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение от специализираните органи по изпълнение на наказанията.

За квалифицирането на едно бездействие като незаконосъобразно е необходимо да бъде установено неизпълнение на фактическо действие от страна на административен орган или длъжностно лице от администрацията, като е необходимо да съществува нормативно установено задължение за изпълнение на това действие. Съгласно чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС (изм. ДВ, бр. 13/2017 г., в сила от 7.02.2017 г.) осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Съгласно ал. 2 на текста за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Установяването на посочените от законодателя обстоятелства води до ангажиране на отговорността на държавата.

По силата на общите принципи, уреждащи прилагането на чл. 3 ЕКПЧОС, администрацията на затворите е длъжна да осигури нормални условия за пребиваване в местата за лишаване от свобода. ЕКПЧОС е ратифицирана от Република България,

поради което и на основание чл. 5, ал. 4 от Конституцията има пряко действие и съставлява част от националното право, т. е. спазването на принципите на чл. 3 от Конвенцията представлява задължение, пряко произтичащо от закон по смисъла на чл. 256 и чл. 257 от АПК. При неизпълнение на това задължение за държавата възниква отговорността да изплати обезщетение съобразно доказаните вреди.

В случая първоинстанционният съд е установил, че са налице действия от страна на ответника по дезинсекция, но тези действия са се оказали недостатъчни и безспорно затворниците, в т.ч. Я. В., са страдали от ухапвания от дървеници и хлебарки, характеризиращи се с висок интензитет. Този извод категорично се подкрепя от цялата доказателствена съвкупност по делото. Ето защо настоящата инстанция намира за правилен изводът за основателността на иска за обезщетение на неимуществените вреди срещу ГДИН. Досежно размерът на това обезщетение, първата инстанция е изложила аргументи в условията на баланс между претърпените вреди от страна на задържаното лице, при съблюдаване на практиката на ЕСПЧ, и избягването на прекомерно санкциониране на затворническата администрация. С оглед на гореизложеното, размерът е справедливо определен, при вземане предвид на всички релевантни от фактическа и правна гледна точка обстоятелства.

Въз основа на така изложените съображения обжалваното решение следва да бъде оставено в сила.

По силата на чл.286, ал.2 ЗИНЗС разноските в производството се присъждат на ответника единствено ако искът бъде изцяло отхвърлен. Касае се за специална норма, дерогираща общото правило на чл.78, ал.8 ГПК вр. чл.144 АПК и чл.143 АПК /опр. по адм. дело № 13715/ 2018г. на ВАС/. С оглед на изложеното независимо от частичното отхвърляне на всеки от исковете искането на страните за присъждане на разноски е неоснователно.

По изложените съображения и на основание чл. 221, ал. 2 АПК Административен съд София - град, XI -ти касационен състав

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение №7646/07.12.2023г. по адм.д.№4472/2023г. по описа на Административен съд София-град.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.